

ZÁVĚR

Životní úroveň našeho pracujícího lidu je výsledkem celé historické éry, kterou prošla naše země až do dnešních dnů. Jak z hlediska ekonomického, tak i kulturního a politického působí na životní úroveň nejen současnost, nýbrž i minulé doby. Celá slavná minulost našeho národa se odráží v kulturním bohatství lidu, odráží se i v jeho politické vyspělosti, jejímž výsledkem je také socialistická revoluce a budování socialismu. Dřívější generace mají velký podíl na dnešním národním bohatství. Je samozřejmé, že pracující lid usiluje o další vývoj. A v té souvislosti vystupuje národní důchod jako ekonomický činitel růstu životní úrovně a socialistická demokracie a zákonitost a kulturní revoluce jako činitelé mimoeconomičtí, mající stálý vliv na další rozvoje životní úrovně.

Životní úroveň je především kategorií politické ekonomie, to znamená, že je to kategorie podléhající stálému vývoji. Vývoj je také předpokladem zkoumání a poznávání vůbec a sledování a odhalování jeho zákonitostí.

Sledujeme život v jeho plné rozmanitosti a v plném jeho vývoji. Nemůžeme jej zastavit, jako např. film o životě. Avšak ani tam nám ztrnulost nic neřekne o skutečnosti, ani nemůže naznačit vývojové tendence. Co nám kupř. řekne fotografie neznámé usmívající se tváře? Jenom to, že kdysi, neznámo kdy a kde, fotografovaná osoba se usmívala. O jejich vztazích společenských, kulturních, o jejím zdraví se z fotografie nedovíme nic; tím méně o jejích dalších osudech, zájmech apod. To lze sledovat jen v pohybu, ve vývoji. Tak je tomu i při sledování životní úrovně národa i jeho jednotlivých společenských skupin.

Při mnohostrannosti sledované kategorie musíme porovnávat celou řadu ukazatelů a přitom přihlížet k dané době. Samozřejmě vybíráme z ukazatelů jen nejpodstatnější a z těch zase ony, pro něž máme co nejspolehlivější podklady. Tak kupř. v současné době — v období dovršení výstavby socialismu — je velmi užitečné a pro plánování bezpodmínečně nutné znát vývojové tendence v rozvoji životní úrovně jednotlivých hlavních společenských tříd nebo skupin obyvatelstva, jako jsou dělníci, družstevní rolníci, pracující inteligence, důchodci aj.

Pro vzájemné srovnání nám chybí potřebné podklady. Pokud nějaké jsou, umožňují formulování jen přibližných závěrů, o jejichž správnosti se budeme moci přesvědčovat v dalších letech.

Z toho vyplývá, že je dobré, ba nezbytně nutné nepřetržitě sledovat vývoj jednotlivých ukazatelů hmotné a kulturní úrovně pracujícího lidu, a to nejen vcelku, ale i podle jednotlivých společenských skupin i podle jednotlivých krajů. Na to musí navazovat stálé porovnávání závěrů předcházejících zkoumání a z toho vyvěrajících vývojových tendencí se skutečným vývojem.

A k tomu má přispět i tato studie.